

Ontwerp startbeslissing signaalgebied KOEWEIDE BOLDERBERG (SG_R3_DEM_10) HEUSDEN-ZOLDER (+ HASSELT)

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 31/03/2017

LEESWIJZER

Op 31/03/2017 nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Koeweide Bolderberg” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2017 zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Heusden-Zolder (+ Hasselt)

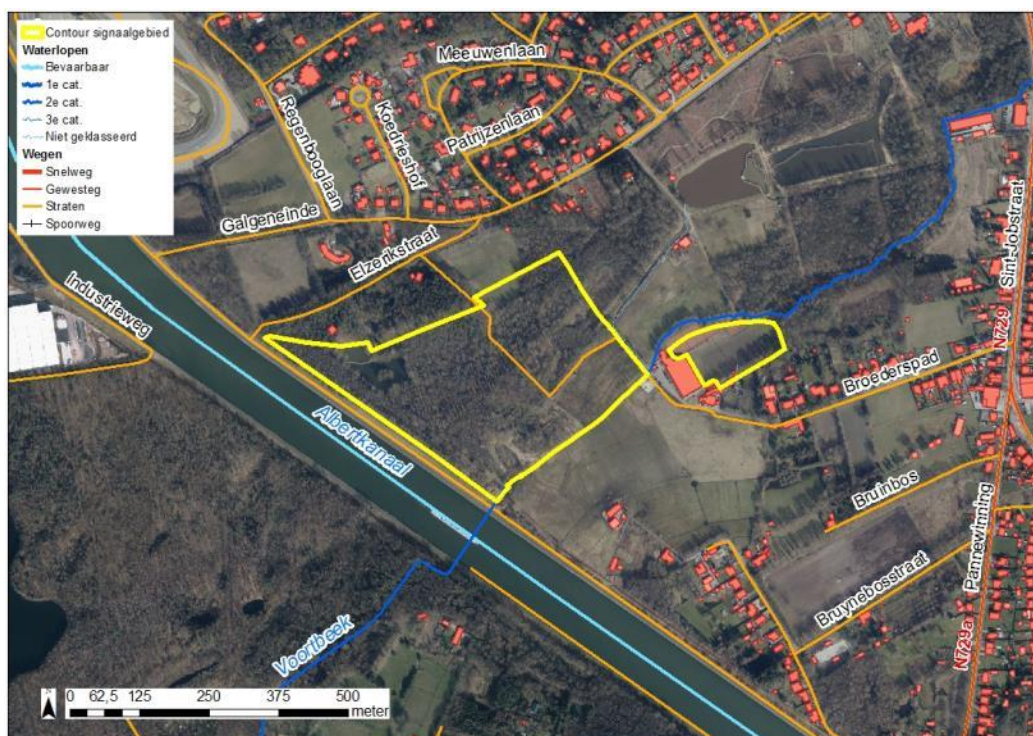
Provincie(s): Limburg

Ligging: Het signaalgebied "Koeweide Bolderberg" is gelegen tussen domein Bovy en het Albertkanaal in Zolder, grenzend aan Hasselt. (Het signaalgebied ligt voor een zeer klein deel op grondgebied Hasselt).

Bekken: Demerbekken

Betrokken waterlopen: Voortbeek-Bolderbergbeek (2e cat), Koeweidebeek (niet-geklasseerd).

Oppervlakte: 14,85 ha

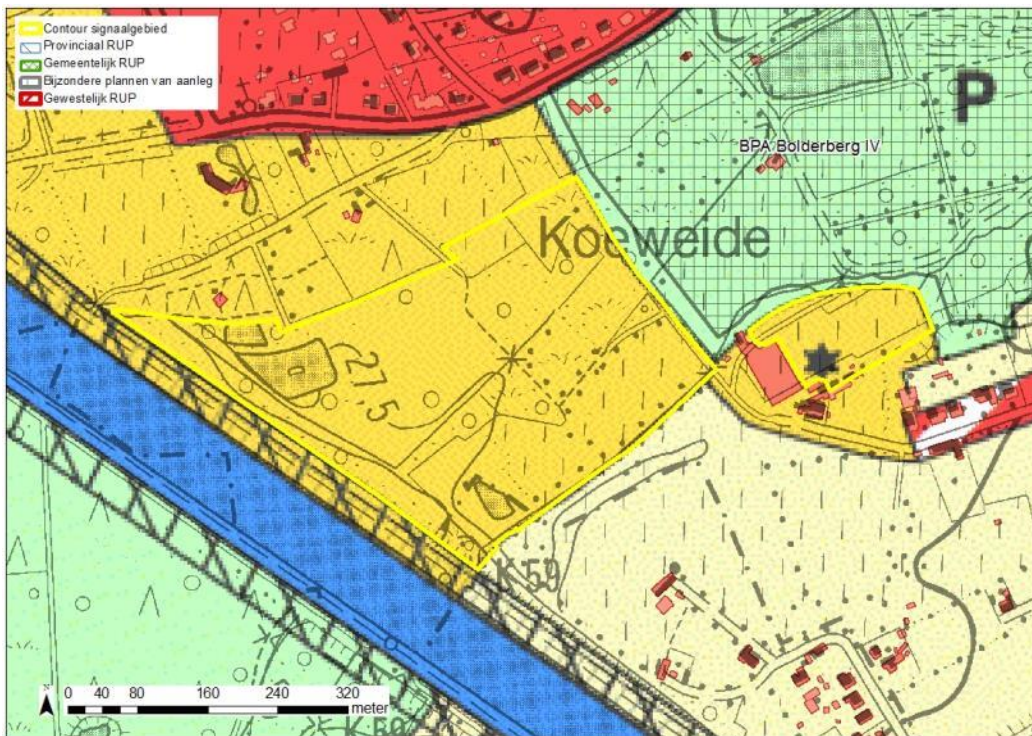
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Volgens het gewestplan is de bestemming recreatiegebied.

Globale beschrijving:

Het kleine oostelijk deel van het signaalgebied bestaat uit sportterreinen. Het groter westelijk deel van het signaalgebied bestaat uit weilanden, bos en enkele vijvers.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

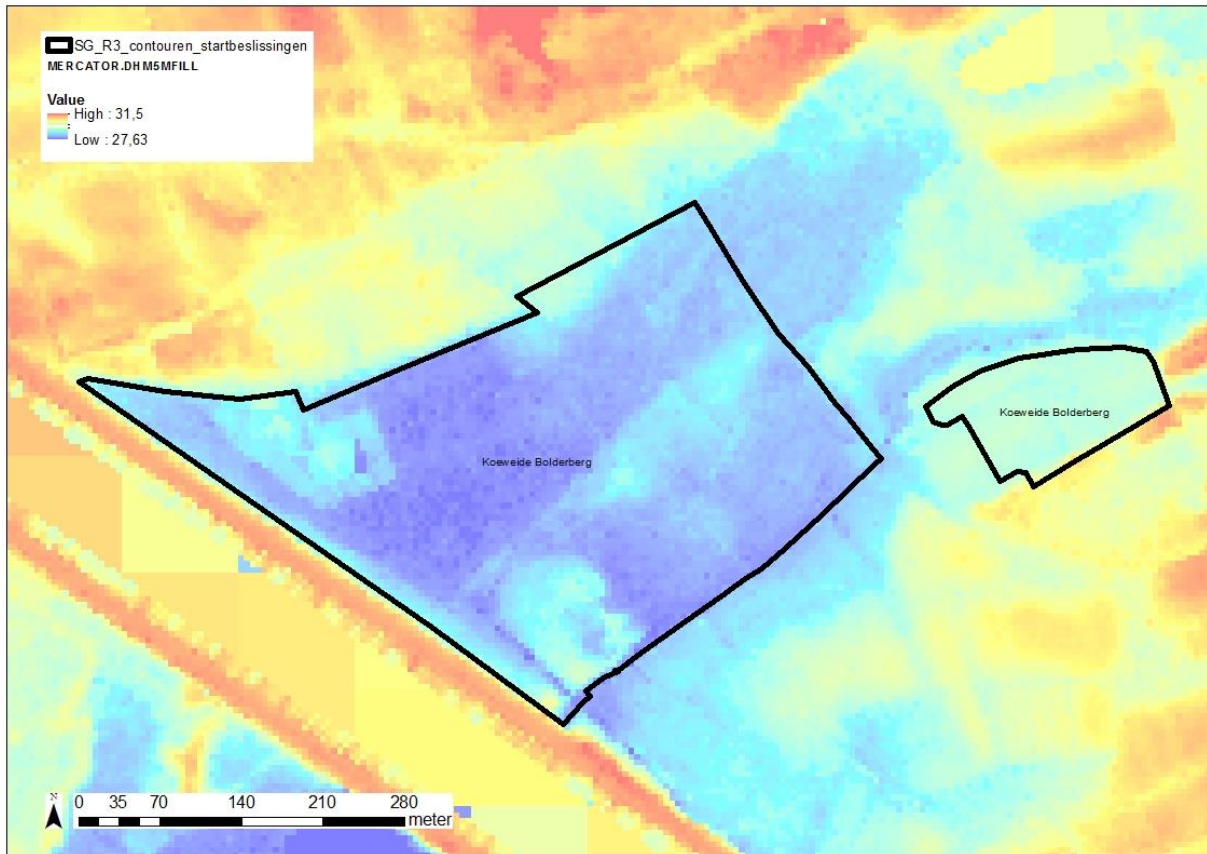
Op 11/03/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Demerbekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het signaalgebied is gedeeltelijk in gebruik door tennisclub TC Bolderberg. De resterende zone bos staat mogelijk onder ontwikkelingsdruk van het Circuit van Zolder en is gelegen in recent overstromd gebied langs de Voortbeek. Momenteel wordt er voor het gehele gebied rond het circuit ontwerp onderzoek gedaan naar de optimale inrichting van het gebied als poort tot de Wijers (in het kader van het Territoriaal Ontwikkelingsprogramma Centraal-Limburg van het departement Ruimte Vlaanderen, ism de gemeente, het circuit van Zolder, de VLM).

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. De grenzen van het signaalgebied zijn gebaseerd op de overstromingsgevoeligheid, het digitaal hoogtemodel, het gewestplan, perceelsgrenzen en de waterloop. Bestaande bebouwing is uit de afbakening gelaten.

In het oostelijk deelgebied zijn de bestaande sportterreinen afgebakend. De noordelijke grens wordt bepaald door de gewestplangrens tussen recreatiegebied en parkgebied.

Het westelijk deelgebied wordt in het zuiden begrensd door de Voortbeek. Op basis van het DHM is ook het deel mogelijk overstromingsgevoelig gebied meegenomen omdat het mogelijk overstromingsgevoelige deel op z'n minst even laag gelegen is als (een groot deel) van het effectief overstromingsgevoelige gebied.

Figuur: situering signaalgebied op digitaal hoogtemodel (DHM)

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

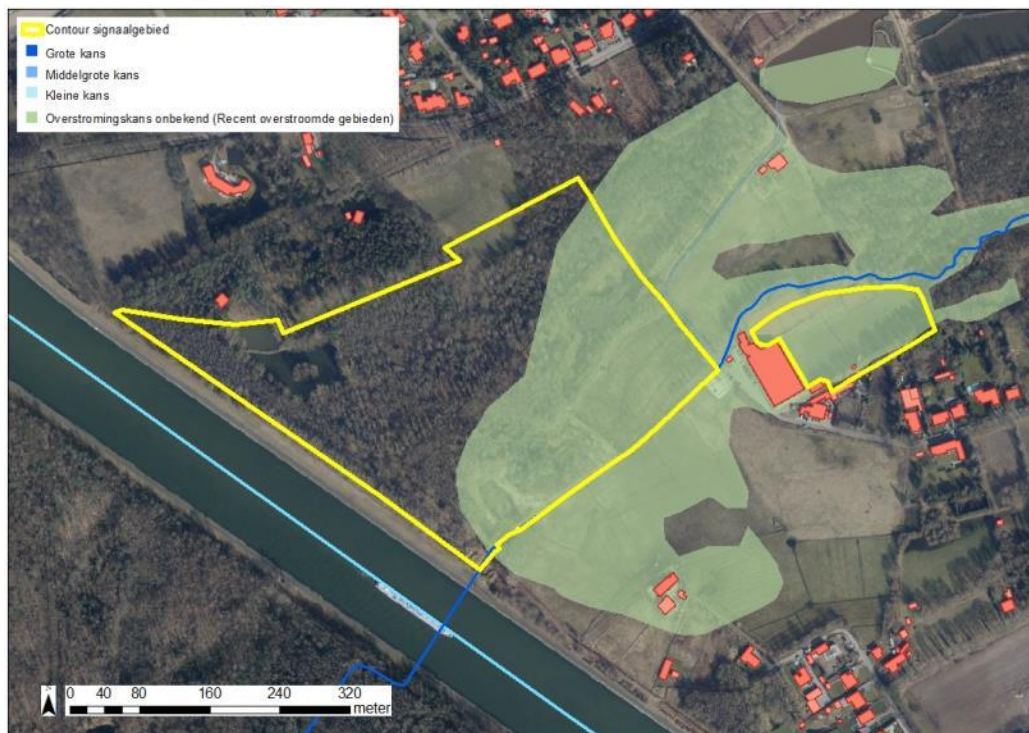
De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Voor deze zone zijn geen overstromingsgevaarkaarten beschikbaar. Het oostelijk deel van het signaalgebied is Recent Overstroomd Gebied.

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Niet beschikbaar voor dit gebied.

3.2 Bespreking watersysteem

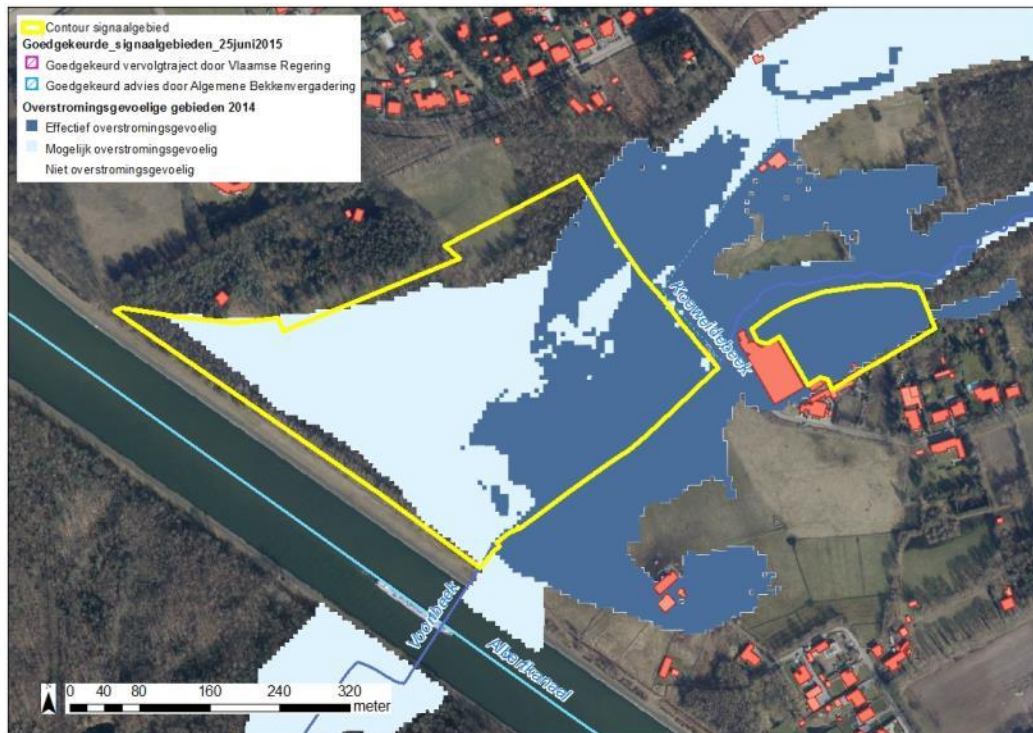
De Voortbeek stroomt van oost naar west door het signaalgebied.

Het oostelijk deelgebied is effectief overstromingsgevoelig. Het westelijk deelgebied is deels effectief en deels mogelijk overstromingsgevoelig. Bij nazicht van het DHM blijkt dat dit mogelijk overstromingsgevoelige gebied op z'n minst even laag gelegen is als (een groot deel) van het effectief

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

overstromingsgevoelige gebied. Er blijkt dus een veel ruimer gebied laag gelegen te zijn wat doet vermoeden dat eigenlijk ook het mogelijk overstromingsgevoelige gebied onder water kan komen te staan.

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Er worden in het ontwerp stroomgebiedbeheerplan Schelde geen specifieke acties gepland in het signaalgebied. Het signaalgebied grenst aan het Albertkanaal waarvoor wel een aantal acties zijn opgenomen maar deze zijn minder relevant voor het signaalgebied.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Volgens het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan (GRS) (richtinggevend deel) bevindt het signaalgebied zich in een lokale open ruimteverbinding en deels in bosfragment. Voor een deel ligt het signaalgebied binnen het "Toeristisch recreatief kerngebied Bolderberg en Viversel".

4.3 Lopende initiatieven:

Er zijn geen gemeentelijke initiatieven gepland.

De gemeente heeft wel kennis van een aantal voorstellen en denkpijsten om de recreatieve bestemming van het westelijk deelgebied in te gaan vullen. Meest recent was er eventueel sprake van een indoor speeltuin.

Momenteel wordt er voor het gehele gebied rond het circuit ontwerpend onderzoek gedaan naar de optimale inrichting van het gebied als poort tot de Wijers (in het kader van het T.OP Limburg project, departement Ruimte Vlaanderen, ism gemeente, circuit, VLM). De conclusies van de signaalgebieden zullen in dit project als aandachtspunt verder meegenomen worden.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Op 17/07/2015 vond een overleg plaats in Heusden-Zolder.

Aanwezigen: Els Jennen (Heusden-Zolder), Steven Beyen (provincie Limburg dienst waterlopen), Rosita Vanbergen (Ruimte Vlaanderen APL), Nick Van Hemel (Ruimte Vlaanderen AGP), Jan Vanvelk (Bekkensecretariaat Demer).

Op het overleg werden alle signaalgebieden in Heusden-Zolder besproken. Zowel de mogelijke afbakening als de mogelijke ontwikkelingsperspectieven werden in overleg opgesteld. Na de vergadering werden nog per mail een aantal zaken verduidelijkt (o.a. opmaak hoogtemodel).

Op 26/10/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

- Niet van toepassing

B: maatregelen met behoud van bestemming

- De bestemming recreatiegebied is op zich verenigbaar met het watersysteem en de overstromingsproblematiek op voorwaarde dat er geen constructies, ophogingen of verhardingen worden voorzien die een negatieve impact hebben op het waterbergend vermogen. Het gebied moet ten alle tijde zijn rol als waterbergingsgebied kunnen blijven vervullen.
- De bestaande sportterreinen in het oostelijk deelgebied kunnen behouden blijven. Bij nieuwe ontwikkelingen in dit gebied zijn de bovenstaande voorwaarden van kracht.

A: watertoets

Niet van toepassing

Instrument:

Watertoets. De bevoegde instanties vertalen de voorwaarden uit de ontwerp-startbeslissing door bij de toepassing van de watertoets

Initiatiefnemer: /

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Uit de analyse en het overleg blijkt dat het signaalgebied te kampen heeft met een waterproblematiek. Toekomstige recreatieve ontwikkelingen in het gebied moeten dan ook rekening hiermee houden. De bestemming recreatiegebied is op zich verenigbaar met het watersysteem en de overstromingsproblematiek op voorwaarde dat er geen constructies, ophogingen of verhardingen worden voorzien die een negatieve impact hebben op het waterbergend vermogen. Het gebied moet ten alle tijde zijn rol als waterbergingsgebied kunnen blijven vervullen. De bevoegde instanties vertalen bovengenoemde voorwaarden door bij de toepassing van de watertoets.

De bestaande sportterreinen in het oostelijk deelgebied kunnen behouden blijven. Bij nieuwe ontwikkelingen in dit gebied zijn de bovenstaande voorwaarden van kracht. De bevoegde instanties vertalen bovengenoemde voorwaarden door bij de toepassing van de watertoets.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. 31/03/2017

De Vlaamse Regering hecht haar goedkeuring aan het bovenstaand ontwikkelingsperspectief en gelast de bevoegde instanties om het ontwikkelingsperspectief te respecteren en de voorwaarden uit de ontwerp-startbeslissing door te vertalen bij de toepassing van de watertoets.